

**ШЧАКЫРЫЛЫШ
ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БӨГЕЛМӘ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
«ЗУР ФЕДОРОВКА АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ»
МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ СОВЕТЫ**

L СЕССИЯ

КАРАР № 1

Победа посёлогы

«20» май 2019 ел

**«Татарстан Республикасы
Бөгелмә муниципаль районының
«Зур Федоровка авыл жирлеге»
муниципаль берәмлегендә
гавам тыңлаулар оештыру һәм үткәрү
тәртібеге турында» Нигезләмә хакында**

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендә кабул ителгән №131-ФЗ Федераль законның 28 маддәсе, Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Зур Федоровка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставының 22 маддәсе нигезендә һәм «Зур Федоровка авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә яшәүчеләрнең муниципаль хокукый актлар проектлары турында фикер алышуда катнашу хокукларын тәэмин итү максатларында

Зур Федоровка авыл жирлеге Советы

КАРАР БИРДЕ:

1. «Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районы «Зур Федоровка авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә гавами тыңлаулар оештыру һәм үткәрү тәртібе турында» Нигезләмәне расларга (Кушымта 1).

2. «Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Зур Федоровка авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә гавами тыңлаулар оештыру һәм үткәрү тәртібе турында» Зур Федоровка авыл жирлеге Советының 2011 елның 5 сентябрендә булып узган XX сессиясендә кабул ителгән 2нче карарын үз көчен югалткан дип танырга.

3. Әлеге карарны жирлек территориясендәге мәгълүмат стендларында халыкка игълан итәргә һәм «Интернет» челтәрендә – Бөгелмә муниципаль районының рәсми порталында урнаштырырга.

4. Әлеге карарның үтәлешенә контрольлек итүне үз өстемдә калдырам.

**«Зур Федоровка авыл жирлеге»
муниципаль берәмлеге башлыгы Т.А. Максимова**

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БӨГЕЛМӘ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ «ЗУР ФЕДОРОВКА АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ» МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕНДӘ ГАВАМИ ТЫҢЛАУЛАР ОЕШТЫРУ ҺӘМ ҮТКӘРҮ ТӘРТИБЕ ТУРЫНДА НИГЕЗЛӘМӘ

1. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1.1. Әлеге Нигезләмә «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ Федераль закон, Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Зур Федоровка авыл жирлегене» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Зур Федоровка авыл жирлегене» муниципаль берәмлеге территориясендә ачык тыңлаулар оештыру һәм үткәрү тәртибен билгели (алга таба—ачык тыңлаулар).

1.2. Ачык тыңлаулар Зур Федоровка авыл жирлегене Советы, Зур Федоровка авыл жирлегене Башлыгы тарафыннан муниципаль берәмлек Уставы проекты, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кергү турында муниципаль норматив хокукый акт проекты, жирлек бюджеты проекты һәм аның үтәләше турындагы хисап проекты, муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый үсеше стратегиясе проекты, муниципаль берәмлекне үзгәртеп кору турындагы мәсьәләләр буенча фикер алышу өчен үткәрелә.

1.3. Гражданнар тыңлауларны үткәрү инициативасын инициатив төркем аша гамәлгә ашыра, ул жирле үзидарә органнарына сайлауларда актив сайлау хокукына ия «Зур Федоровка авыл жирлегене» муниципаль берәмлеге халкы арасыннан формалаша.

2. АЧЫК ТЫҢЛАУЛАРНЫ БИЛГЕЛӘУ

2.1. Халык алдында тыңлаулар халык, Зур Федоровка авыл жирлегене Советы, Зур Федоровка авыл жирлегене Башлыгы инициативасы белән үткәрелә.

Зур Федоровка авыл жирлегене Советы яки халык инициативасы буенча үткәрелә торган ачык тыңлаулар Зур Федоровка авыл жирлегене Советы тарафыннан, ә Зур Федоровка авыл жирлегене Башлыгы инициативасы белән үткәрелүчесе - Зур Федоровка авыл жирлегене Башлыгы тарафыннан билгеләнә.

2.2. Халык тыңлауларына чыгарга тиеш:

1) «Зур Федоровка авыл жирлегене» муниципаль берәмлеге Уставы проекты, шулай ук әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кергү муниципаль хокукый акты проекты, Уставка үзгәрешләр бары тик Уставта беркетелгән жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә һәм аларны хәл итү вәкаләтләрен Россия

Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарда туры китерү максатларында гына кертелә торган очраклардан тыш;

2) «Зур Федоровка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге бюджеты проекты һәм аның үтәлеше турында хисап;

3) «Зур Федоровка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеген үзгәртеп кору турында мәсьәләләр»;

4) муниципаль берәмлекнең социаль-иқтисадый үсеше стратегиясе проекты.

2.3. Гавами тыңлаулар үткәру турындагы карар, законнарда һәм әлеге Нигезләмәдә каралган очраклардан тыш, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль норматив хокукый акт проекты, жирлек бюджеты проекты һәм аның үтәлеше турында хисап проекты, муниципаль берәмлекнең социаль-иқтисадый үсеше стратегиясе проекты, муниципаль берәмлекне үзгәртеп кору турындагы мәсьәлә, тиешле орган яисә муниципаль берәмлекнең вазыйфаи заты тарафыннан муниципаль берәмлек Уставы проекты каралганчыга кадәр 7 көннән дә соңга калмыйча кабул ителергә тиеш.

2.4. Гавами тыңлаулар үткәру турындагы карар, гавами тыңлауларга чыгарыла торган мәсьәләләрне күрсәтеп, муниципаль берәмлек Уставы проекты, шулай ук әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль норматив хокукый акт проекты, жирлек бюджеты проекты һәм аның үтәлеше турында хисап, муниципаль берәмлекнең социаль-иқтисадый үсеше стратегиясе проекты, муниципаль берәмлекне үзгәртеп кору турында мәсьәләләр буенча гавами тыңлаулар уздыру урынын һәм вакытын күрсәтеп, законнарда һәм әлеге Нигезләмәдә каралган очраклардан тыш, 5 көннән дә соңга калмыйча бастырылып чыгарылырга тиеш.

2.5. Устав проекты, Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый акт проекты, аларны карау көненә кадәр 30 көннән дә соңга калмыйча, Зур Федоровка авыл жирлеге Советы тарафыннан билгеләнгән әлеге Устав проекты буенча тәкъдимнәрне исәпкә алу тәртибен, күрсәтелгән муниципаль хокукый акт проекты буенча тәкъдимнәрне исәпкә алу тәртибен, шулай ук аның фикер алышыуында гражданның катнашу тәртибен рәсми игълан итәргә тиеш (2нче Кушымта).

2.6. Зур Федоровка авыл жирлеге Советының халык алдында тыңлаулар билгеләү турындагы карарында күрсәтелә:

- 1) ачык тыңлаулар темасы;
- 2) ачык тыңлауларны үткәру датасы, вакыты, урыны;
- 3) ачык тыңлауларны үткәру буенча махсус төзелгән комиссия яки эш төркеме составы.

3. АЧЫК ТЫҢЛАУЛАРНЫ ОЕШТЫРУ ТӘРТИБЕ

3.1. Ачык тыңлауларны әзерләү һәм үткәру «Зур Федоровка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге жирле үзидарә органнары тарафыннан (алга таба - ачык тыңлауларны оештыручы) гамәлгә ашырыла.

3.2. Ачык тыңлауларны әзерләү һәм үткәру процессын ачык тыңлауларны оештыручы тәмин итә:

- ачык тыңлауларда катнашучыларның башлангыч составын билгели;
- чыгышлар әзерләргә кирәк булган мәсьәләләр исемлеген билгели;

- ачык тыңлауларга чыгарылган мәсьәләләр буенча докладчыларның башлангыч составын билгели;
- ачык тыңлаулар үткәру регламентын билгели;
- халык алдында тыңлаулар өчен чыгарылган муниципаль хокукый акт проекты буенча искәرمәләр һәм тәкъдимнәр жыюны гамәлгә ашыра;
- ачык тыңлаулар нәтижәләре буенча кирәкле белешмә материаллар, йомгаклау документлары проектларын эзерли;
- ачык тыңлаулар беркетмәсен алып баруны тәэмин итә;
- ачык тыңлаулар нәтижәләре буенча тәкъдимнәр эзерләүне оештыра;
- ачык тыңлаулар нәтижәләре буенча бәяләмәне халыкка житкерүне тәэмин итә.

3.3. «Зур Федоровка авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге халкы ачык тыңлаулар үткәру турындагы карар игълан ителгән көннән алып, аларны үткәру көненә кадәр, Зур Федоровка авыл жирлегә башлыгына ачык тыңлауларга чыгарыла торган мәсьәлә буенча язма тәкъдимнәр һәм искәرمәләр, шул исәптән муниципаль хокукый актың гавами тыңлауларына чыгарыла торган төзәтмәләр һәм башка тәкъдимнәр жибәрергә хокуклы. Зур Федоровка авыл жирлегә Башлыгы килгән тәкъдимнәрне һәм искәرمәләрне гомумиләштерүне оештыра. Күрсәтелгән тәкъдимнәр һәм искәرمәләр, мәгълүмат итеп, халык тыңлауларында катнашучыларга житкерелә.

4. АЧЫК ТЫҢЛАУЛАРДА КАТНАШУЧЫЛАР

4.1. Гавами тыңлауларда катнашырга чакырыла ала:

- депутатлар;
- дәүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары вәкилләре;
- эшчәнлекләре фикер алышына торган тема белән бәйле булган оешма, предприятие, учреждение житәкчеләре яки вәкилләре;
- экспертлар;
- сәяси партияләрнең төбәк һәм жирле бүлекләре, ижтимагый берләшмәләр вәкилләре;
- массакуләм мәгълүмат чаралары;
- «Зур Федоровка авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге территориясендә яшәүче гражданныр.

4.2. Халык тыңлауларында үз тәкъдимнәрен дәлилләү өчен чыгыш ясау хокукы белән, халык тыңлауларын оештыручыга ачык тыңлаулар үткәру көненә кадәр 3 көннән дә соңга калмыйча язма гаризалар биргән гражданныр катнаша.

5. АЧЫК ТЫҢЛАУЛАР ҮТКӘРҮ ТӘРТИБЕ

5.1. Ачык тыңлаулар утырышлар формасында үткәрелә.

5.2. Гавами тыңлауларда рәислек итүче жирлек Башлыгы булырга мөмкин.

5.3. Ачык тыңлаулар рәислек итүченең кереш сүзе белән ачыла, ул катнашучыларга ачык тыңлауларның темасы, ачык тыңлаулар үткәрунең тәртибе турында хәбәр итә.

5.4. Рәислек итүче ачык тыңлаулар алып бара һәм көн тәртибендәге мәсьәләләр буенча фикер алышу тәртибен күзәтә.

5.5. Рәислек итүче чират тәртибендә төп докладчыга (өстәмә докладчыга), шулай ук чыгыш ясарга теләк белдергән башка ачык тыңлауларда катнашучыларга чыгыш ясау өчен сүз бирә.

5.6. Чыгышның вакыты, чыгыш ясаучылар саныннан һәм халык тыңлаулары үткөрү өчен билгеләнгән вакытлардан чыгып, рәислек итүче тарафыннан билгеләнә.

Рәислек итүче чыгыш ясаучылар санына карап, халык тыңлауларында катнашучыларның чыгыш вакытын чикләргә хокуклы.

5.7. Рәислек итүче ачык тыңлауларда тәнәфес игълан итәргә хокуклы.

5.8. Ачык тыңлауларда катнашучының чыгышы тәмамланганнан соң яки чыгыш ясау өчен бирелгән вакыт узгач, рәислек итүче ачык тыңлауларның башка катнашучыларына чыгыш ясаучының позициясе һәм (яки) аргументлары буенча төгәлләштерүче сораулар бирү һәм сорауларга җаваплар өчен өстәмә вакыт бирү мөмкинлеге бирә.

5.9. Сораулар язмача да, телдән дә бирелергә мөмкин.

5.10. Ачык тыңлауларда катнашучыларның чыгышлары тәмамлангач, рәислек итүче, кирәк булганда, халык тыңлаулары барышында әйтелгән тәкъдимнәрне ачыклау өчен комиссия яки эшче төркем әгъзаларына сүз бирергә мөмкин.

5.11. Ачык тыңлаулар үткәргәндә тәртип саклау ачык тыңлауларда катнашу өчен мәжбүри шарт булып тора.

5.12. Халык тыңлауларында катнашучылар халык тыңлауларының барышына тыкшынырга, аларны өзәргә һәм аларны үткөрүгә комачауларга хокуклы түгел. Халык тыңлауларында катнашучылар тарафыннан үткөрү тәртибен бозу очрагында, эшче төркем рәисе ачык тыңлаулар үткөрү урыныннан китүне таләп итәргә хокуклы.

6. ХАЛЫК ТЫҢЛАУЛАРЫ НӘТИҖӘЛӘРЕН РӘСМИЛӘШТЕРҮ

6.1. Ачык тыңлаулар вакытында беркетмә алып барыла. Ачык тыңлаулар беркетмәсендә ачык тыңлаулар үткөрүнең датасы һәм урыны, ачык тыңлауларда катнашучылар саны, Рәиснең, Секретаренең һәм комиссиянең башка әгъзаларының фамилияләре, докладчының (өстәмә докладчы) һәм ачык тыңлауларда башка катнашучыларның исемнәре, докладчының кыскача эчтәлегенә яки чыгышының кыскача эчтәлегенә, башка шартлары чагылдырыла. Ачык тыңлауларда катнашучыларның барлык кисәтүләре һәм тәкъдимнәре секретариатка язма формада бирелә һәм гавами тыңлаулар беркетмәсенә теркәлә.

Йомгаклау беркетмәсендә түбәндәге нигезләмәләр булырга тиеш:

- 1) кергән тәкъдимнәрнең гомуми саны;
- 3) ачык тыңлауларга чыгарылган, әмма аларга кабул ителмәгән мәсьәләләр;
- 4) ачык тыңлауларда кабул ителгән мәсьәләләр.

6.2. Ачык тыңлаулар беркетмәсе рәислек итүче тарафыннан имзалана һәм аның вәкаләтләре барлык вакыт дәвамында җирлек Советы материалларында саклана, ә бу вакыт узгач, муниципаль архивка саклауга тапшырыла. Муниципаль архивта ачык тыңлаулар материалларын саклау вакыты Зур Федоровка авыл җирлегенә Советы тарафыннан билгеләнә һәм ул дүрт елдан да ким була алмый.

6.3. Халык тыңлауларының нәтижеләре ачык тыңлаулар үткәргәннән соң 5 көннән дә соңга калмыйча игълан ителергә тиеш.

6.4. Муниципаль берәмлек Уставы проекты, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль норматив хокукый акт проекты, авыл жирлегә бюджеты проекты һәм аның үтәләше турында хисап проекты, муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый үсеш стратегиясе проекты, муниципаль берәмлекне үзгәртеп кору турындагы мәсьәләләрне караучы Зур Федоровка авыл жирлегә Советы сессиясендә комиссия яки эшче төркем рәисе депутатларга комиссия эше турында, үткәреп гана тыңлаулар нәтижеләре турында доклад бирә һәм йомгаклау беркетмәсен тәкъдим итә.

**АЧЫК ТЫҢЛАУЛАРГА ЧЫГАРЫЛА ТОРГАН МУНИЦИПАЛЬ
ХОКУКЫЙ АКТЛАР ПРОЕКТЛАРЫНА ГРАЖДАННАРНЫҢ
ТӘКЪДИМНӘРЕН ИСӘПКӘ АЛУ ТӘРТИБЕ ҺӘМ «ЗУР ФЕДОРОВКА
АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ» МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ
ГРАЖДАННАРЫНЫҢ ФИКЕР АЛЫШУДА КАТНАШУЫ**

1. «Зур Федоровка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге гражданнын муниципаль хокукий актлар проектлары буенча тәкъдимнәре Зур Федоровка авыл жирлеге Советына түбәндәге адрес буенча кертелә: 423203, Татарстан Республикасы, Бөгелмә районы, Победа посёлогы, Пушкин урамы, 23 йорт, кушымта итеп бирелә торган үрнәктәге төзәтмәләр таблицасы формасында язма рәвештә:

<i>№ т/с</i>	<i>Пункт, аспункт</i>	<i>Карар проекты тексты</i>	<i>Төзәт- мәләр тексты</i>	<i>Төзәтмәләргә әһкәмлән, проект тексты</i>	<i>Төзәтмә авторы (Ф.И.О., адрес, эш, укуурыны)</i>

Тәкъдимнәр муниципаль хокукий актлар проектларын халыкка игълан иткәннән соң (бастырып чыгару) яки «Интернет» челтәрендә – «Бөгелмә муниципаль районы» муниципаль берәмлегенәң рәсми порталында bugulma.tatar.ru һәм «Татарстан Республикасының хокукий мәгълүмат рәсми порталы» интернет-ресурсында урнаштырганнан соң, бер ай дәвамында эш көннәрендә 8.00–17.00 сәгатьләрдә кабул ителә.

2. Чыгыш ясау хокукы белән ачык тыңлауларда катнашу өчен гаризалар чыгыш ясаучыларга шәхсән түбәндәге адрес буенча бирелә: 423203, Татарстан Республикасы, Бөгелмә районы, Победа посёлогы, Пушкин урамы, 23 йорт.

Гаризалар ачык тыңлаулар үткәргә кадәр 5 көннән дә соңга калмыйча, эш көннәрендә 8.00 – 17.00 сәгатьләрдә кабул ителә.

3. Гражданнын тәкъдимнәре карау өчен махсус төзелгән комиссиягә яисә муниципаль хокукий актлар проектларына кергән тәкъдимнәргә исәпкә алу, гомумиләштерү һәм карау буенча эшче төркемгә тапшырыла.